

ZAHRADA

BcA. Marie Štorková

Diplomová práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Ústav produktového designu
akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **BcA. Marie ŠTORKOVÁ**
Studijní program: **N 8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design – Design oděvů**

Téma práce: **ZAHRADA**

Zásady pro vypracování:

kvalitní materiál, kvalitní zpracování, filosofie práce: metafora- jako se příroda proměňuje během ročních období, tak se proměňuje žena během svého života inspirace: obrazy C. Moneta a japonské zahrady

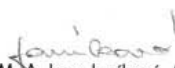
Rozsah práce: viz. zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz. zásady pro vypracování
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/umělecké dílo

Seznam odborné literatury:

Gunter Nitschke – Japonské zahrady, nakladatelství Slovart – ISBN 9788072098927,
2007 (1. vydání)

Vedoucí diplomové práce: ak. mal. Šárka Šišková
Ústav produktového designu
Datum zadání diplomové práce: 1. prosince 2008
Termín odevzdání diplomové práce: 11. května 2009

Ve Zlíně dne 27. února 2009

doc. Mgr. Jana Janíková, ArtD.
pověřená děkanka

ak. mal. Šárka Šišková
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Kolekce „Zahrada“ je metaforou ženy jako květiny v zahradě. Jako se mění příroda během ročních období, tak se mění žena během svého života. Kolekce je rozdělena do čtyřech částí, podobně jako je cyklus přírody rozdělen do čtyřech ročních období. Inspiračním zdrojem je nejen žena, ale i příroda a to konkrétně v podobě japonských zahrad. Důraz je zde kladen na ženskost, kvalitní materiály a zpracování, pohodlí a dobrý užitný design.

Klíčová slova:

Žena, japonská zahrada, květina, jaro, léto, podzim, zima, přírodní materiály, užitnost, kvalitní zpracování, dobrý design

ABSTRACT

Collection „Garden“ is a metaphor of the woman, woman as a flower in the garden. The nature changes as the seasons change and it is the same like the metamorphoses of the woman in her life. Collection is divided into four parts like the cycle of seasons. Origin of inspiration is the woman, nature and Japanese garden. The accent has been put on femininity, quality of materials and manufacturing, comfort and good utility design.

Keywords:

Woman, Japanese garden, flower, spring, summer, autumn, winter, nature materials, utility, quality working, good design

Ráda bych poděkovala vedoucí práce akad. mal. Šárce Šiškové za konzultace a vedení diplomové práce a mému oponentovi panu doc. Mgr. Ivanu Titorovi za rady a přínos především v kresebné části projektu diplomové práce.

Další poděkování patří mé rodině za podporu a trpělivost nejen při tvorbě diplomové práce ale i za celou dobu mého studia.

Nemalé díky patří i fotografce Veronice Raffajové, stylistkám Dominice Okruhlicové a studiu Michelangelo a dále modelce Gabriele Hrabínové.

Velmi mi pomohla i firma RINKO – japonské zahrady. Tímto děkuji panu Trčkovi za poskytnutí jeho zahrady pro nafocení kolekce „Zahrada“.

Za spolupráci při výrobě tašek děkuji paní Mrázové z firmy Sněžka Náchod.

OBSAH

ÚVOD	7
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 JAPONSKÁ ZAHRADA	11
1.1 JAPONSKÝ SMYSL PRO KRÁSU.....	11
1.2 ARCHETYPY JAPONSKÝCH ZAHRAD	12
1.3 HISTORIE JAPONSKÝCH ZAHRAD.....	19
2 JARO, LÉTO, PODZIM, ZIMA	25
2.1 JEDNOTLIVÁ OBDOBÍ	26
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
3 KONCEPT KOLEKCE „ZAHRADA“	39
3.1 MATERIÁLY, BARVY, DETAILS, TVAROSLOVÍ.....	39
3.2 JARO, LÉTO, PODZIM, ZIMA – MODEL Y	43
III PROJEKTOVÁ ČÁST	51
4 DOKUMENTACE	52
4.1 FOTOGRAFIE A KRESBY	52
ZÁVĚR	55
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
SEZNAM OBRÁZKŮ	59
SEZNAM PŘÍLOH	61

ÚVOD

*I v zákoutích
hříšného světa chtějí
kvetou sakury*

(Hana saku ja joku no ukijo no katasumi ni)

Hlavní myšlenkou kolekce „ZAHRADE“ je metafora ženy jako květiny v zahradě, nebo chcete-li v přírodě. Stejně jako se zahrada mění během ročních období, tak se i žena mění během svého života. Nemluvím zde jen o proměnách vnějších, ale je to především ženino nitro a duše, která se mění a tvaruje. Z dítěte se jednou stane matkou a z malého děvčátka vyroste žena.

Tak jako každá květina v zahradě rozkvétá do jiných barev a okvětní lístky dorůstají do rozmanitých tvarů, tak i každá žena je odlišná a překvapující.

Přesto, že je každá žena jiná, stejně jako květy v zahradě, všechny se chtějí cítit křehce a být obklopeny láskou a něhou i v dnešním světě. I když dnes ženy rády a často „oblékají kalhoty“, jsou chvíle, kdy „obléknou i sukni“.

Kolekce „Zahrada“ je tedy v každém případě velice ženská. Přesto je však pohodlná, příjemná a dobře nositelná. Myšlenka proměny ženy během života nabízí uspořádání kolekce do čtyř částí, stejně jako běh přírody rozdělujeme do čtyřech ročních období.

Křehkost evokuje bílá barva a její odstíny a přírodu tu zastupují přírodní materiály.

I přesto, že kolekce je pouze v přírodních světlých odstínech a barvy zde jsou zastoupeny převážně na fotografiích, ráda bych se též zmínila i o barevné typologii žen. Především v oboru barevné typologie se prolínají, mísí a doplňují témata ženy a ročních období. Tak jako má každé z ročních období své barvy, tak i různým typům žen sluší různé barevné tóny. Kolekce tedy dává příležitost každé z žen, doplnit neutrální barvy odstíny ve kterých se cítí být tou nejpřitažlivější bytostí.

Výraznou charakteristikou kolekce je i žena jako jednotlivec, ženina individualita a jedinečnost. Každý model zde vypovídá sám o sobě. V kolekci jde ale přesto najít nitka, která jí prochází a propojuje.

Na pozadí celé kolekce figuruje důležitý inspirační zdroj, kterým je japonská zahrada. Jde tu především inspiraci k tvarosloví kolekce a stylizaci určitých motivů.

Obr. 1. Japonská zahrada na podzim

Psanou část diplomové práce „Zahrada“ jsem doplnila japonskými básněmi typu *haiku* a básněmi i jiných anonymních autorů. Je to jednak kvůli umocnění poetické atmosféry, ale i jako pojítko mezi inspirací japonskou zahradou a kolekcí samotnou.

***Jak pestří ptáci
snesly se do korun
stromů - květy***

(Irodori ja kigi ni mo hana no hódžóé)

Haiku je lyrický útvar s přírodní tematikou, který je tvořen zvukomalebným trojverším s počty slabik 5-7-5 dělicí pauzou a zařazovacím slovem, jde o nejnámější formu japonské poezie. Vybrala jsem sbírku básní od básníka Kobajaši Issy (Čajový keřík).

„Jeho haiku, zaměřená převážně na přírodní motivy (měsíc, květy, vítr, voda, vážky...) jsou díky jeho nesmírné citlivosti a otevřenosti vůči i těm nejdrobnějším tvorům považována za momentky absolutní komunikace.“

„Jeho něžný pohled má v sobě až vesmírnou toleranci a dětskou čistotu.“

(Antonín Límal)

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 JAPONSKÁ ZAHRADA

*...tento svět je sám o sobě Čistou zemí,
toto tělo je samo o sobě buddhou...*

(Hakuin Zendži: Verše Probuzení)

Japonské zahrady nejsou jen zahradami, jsou kulturou, filozofií, politikou, náboženstvím a v neposlední řadě uměním.

Majestátní sopky, plovoucí ostrůvky s pokroucenými borovicemi, hluboká údolí, kterými protékají horské bystřiny – taková je japonská divoká příroda. A pro lásku ke své zemi se Japonci cítí být s jejím každým kamínkem i vodní krůpějí spjati srdcem a duší. Vytvářejí tak zahrady, které jsou jakýmsi kopiemi v miniaturizované podobě nespoutaných hor a divokých říček i poklidných jezer.

V této kapitole jsem se snažila zachytit ty nejdůležitější znaky, typiku a vývoj japonské zahrady tak, aby byla pochopitelná nejen pro čtenáře, ale aby i mě pomohla pochopit ten nejdůležitější obsah, který v sobě japonské zahrady skrývají.

1.1 Japonský smysl pro krásu

„Bohyně slunce Amoterasu se rozhněvala na svého bratra boha bouří a ukryla se v jeskyni. Nastal soumrak. Ostatní bohové se shromáždili před jeskyní a na svatý strom zavěsili drahokam a zrcadlo. Jedna z bohyní zatančila veselý tanec, aby všechny ostatní rozesmála. Amoterasu zaslechla smích, vyhlédla ven a uviděla svou jasnou tvář v zrcadle. Vyšla tedy dál, aby se podívala zblízka. Jeden z bohů ale rychle uzavřel ústí jeskyně a slunce se znovu rozzářilo.“ Nippon – neboli Země vycházejícího slunce.“

Tuto životodárnou hvězdu mají Japonci nejen na své státní vlajce a obracejí se k ní ve své mytologii, ale je také do určité míry znamením jejich sepětí s přírodou.

Příroda je v Japonsku označována výrazem onozu-kara, což v přesném překladu znamená „to, co je samo za sebe“, tedy přirozené. Něco, co logicky naplňuje dané možnosti místa a času. Japonské zahrady jsou příroda stvořená člověkem.

Obr. 2. Souznění pravého úhlu a přírody

Pro japonské zahrady je typické souznění pravého úhlu a přírody. Pravý úhel tu znázorňuje přírodu vizuálně vymezenou – orámovanou. Buddhistické pojetí ráje, neznamená totiž návrat k původní přírodě, ale jde tu o přirozenost vytvořenou člověkem.

Japonský smysl pro krásu kombinuje dokonalost a vybroušenost lidských výtvorů a nevyzpytatelnost a zvláštnosti v přírodě. Jde tedy o souznění a vzájemné rozvíjení těchto dvou způsobů vnímání krásy. Zahrada je tedy proto neoddělitelná od architektury a naopak. Propojení těchto protikladů, jejich mystická jednota, prolíná celé dějiny a kulturu Japonska až do dnešní doby.

1.2 Archetypy japonských zahrad

Kumori naki

Jama nite umi no

Cuki mireba

Šima zo koori no

Tae-ma narikeri

Jasná noc.

Když hledím z hor na moře

Zalité měsícem,

Ostrovky jsou jako

Díry v ledu.

(básník Saigjo)

Tak jak napsal básník Saigjo tuto báseň, tak vypadá Japonsko a tak vypadají i japonské zahrady. Malé ostrovy v moři, vinoucí se řeky mezi horami, rozeklané skály na pobřeží, patrové vodopády a balvany v horských proudech.

Lidé v Japonsku mají hluboký smysl pro pořádek, lásku a respekt k rostlinám i živočichům, ke kráse a k dokonalosti. Odrazem této skutečnosti je i tradiční uspořádání japonské zahrady.

Pravzory idejí, soustava myšlenek a představ je podstatou japonských zahrad. Archetypy se převážně přenášeli z jiných náboženství, které se do Japonska dostávali od západu.

Ať to byl hinduismus, šintoismus, taoismus nebo buddhismus. Veškeré tyto proudy se zde prolínali a vytvářeli jednotnou myšlenku a hlubokou filozofii architektury japonských zahrad. Nyní zkusme do těchto filozofických hlubin nahlédnout a pochopit složitost “japonského zahradnického umění”.

Šintoismus: posvátné archetypy

Posvátné archetypy vycházejí ze šintoismu. Přírodní šintoismus postupně přecházel do šintoismu chrámového (vznik v 5.stol.), chrámy se pro své univerzální vybavení staly archetypy posvátných míst a obřadů. Ve svatostáncích se mísí respekt k dávné japonské civilizaci, zvyklostem, uctívání přírody, smysl pro čistotu či pěstování rýže.

I nebeští bohové

se sléti

na květy slivoní

(Katasumi no tendžin – sama mo ume no hana)

Šintoismus je původní japonské náboženství, které bylo od periody Meidži (po roce 1868) až do konce druhé světové války japonským státním náboženstvím. Patří mezi animistická náboženství a ve své podstatě to není náboženství v pravém slova smyslu, jde spíše o obrovský komplex náboženských představ, zvyků a praktik. V šintoismu se uctívají božstva *kami*. Každá věc přírody může mít své *kami*, např. hory, řeky, stromy, vítr, ale i Slunce. Výraz Šintó se v japonštině zapisuje pomocí dvou znaků : *šin* znamená bůh nebo

duch a *tó* znamená „cesta“ ve filozofickém smyslu slova. Z tohoto důvodu se šintoismus někdy také označuje jako „cesta bohů“.

jizni-svah.blogspot.com / Jan Cerovsky (2008)

Obr. 3. Tori – brána vedoucí do šintoistické svatyně

Šintoismus je jediné náboženství, které vzniklo na japonské půdě. Zatímco jeho oficiální podoba vznikala v závislosti na politických systémech, je lidový kult spíše než náboženstvím výrazem nejvnitřnějšího citění japonského člověka. Šintoistický způsob myšlení a víra hodně ovlivňuje i dnešní moderní Japonce. Nepatří k tzv. velkým náboženstvím světa, jako křesťanství, islám nebo buddhismus, nemá žádná posvátná písmena, zakladatele ani přesně vymezený systém příkazů, která by věřící měli dodržovat. Šintoismus je orientován na radostné stránky života a vyznává vděčnost přírodě za její dary a téměř vůbec se nezabývá smrtí.

Územní archetyp: šime

Význam slova *šime* původně znamenal svázaný výtvar neboli obsazený. Slovo *šima* odvozené od *šime* znamená pozemek, který je něčím majetkem, později nabylo významu zahrada, přesněji část ohraničená plotem. Význam slova se posunul do podoby slova ostrov, tedy kousek země plovoucí v oceánu. Další zajímavostí je překlad a účel *šime-nawa* (provaz držby), který se používal na ovazování kamenů (viz. kapitola o kamenných archetypech).

„Japonská záliba či spíše posedlost svazováním, tvarováním a dokonce i mrzačením rostlin pro zahrady a miniaturní krajinky má tedy své kořeny v kulturním fenoménu starém doslova tisíce let“

(Gunter Nitschke)

Kamenný archetyp iwakura a iwasaka

Jedna z nejdůležitějších oslav krásy, je pro japonskou kulturu oslava kamene. Kameny, především přírodní, neopracované jsou tedy velmi důležitou součástí při tvorbě zahrad. Kámen má duši a živost stejně jako rostlina, zvíře nebo člověk. Kameny *iwakura* a *iwasaka* tedy „kamenná stolice“ a „kamenná hranice“ původně znamenali vlastnictví pozemku. Až později získali náboženský význam. Kámen tak získala statut archetypu a dnes se japonská zahrada neobejde bez nějakého zvláštního kamene ať přírodního nebo opracovaného.

***Podzimní hory -
na jednu po druhé
padá večer***

(Aki no jama hitocu – hitocu ni júbe kana)

Obr. 4. Japonská zahrada s kameny v jezírku

Výše zmíněné provazy *šime* – *nawa* byly posvátného charakteru. Kameny takto označované byly považovány za sídlo božstva.

Zemědělský archetyp: šinden

Posvátná rýžová pole (*šinden*) jsou místem, kde docházelo k setkání boha s člověkem. Rýžová posvátná pole jsou ohraničena na jedné straně horou, s které vytéká pramen a na straně druhé posvátnou bránou *tori* (brána vedoucí do šintoistické svatyně). Pěstování rýže přispělo k pravidlům posvátné architektury i náboženství šintoismu. Jednou za rok sestupuje božstvo na zem poblíž hory. Lidé ho přenesou na druhý břeh v podobě stromu. Tak vzniká mystické *šiki no himorogi*. Je to posvátné místo vyložené oblázky, probíhal tu očištný rituál. Tato místa se pak objevují i v japonských zahradách.

Dívka, jež sází rýži

chová si na zádech

spícího motýlka

(Saotome ni obusatte neru kočó kana)

Hinduistická kosmologie: hora jako axis mundi

Na japonský buddhismus měl vliv i indický hinduismus. A to především v pojetí a zobrazení vesmíru, které se promítá i do architektury japonských zahrad. Hora axis mundi tvoří střed vesmíru, je obklopena osmi pohořími. Mezi nimi jsou oceány a v oceánech ostrovy. Pouze čtyři ostrovy v posledním oceánu které obklopuje poslední, Železné pohoří, obývají lidé. Ostatních osm ostrovů zůstává neosídleno lidmi. Celý tento kruh je na povrchu země, která opět plave ve vodě. Tento celek nepředstavuje Zemi, ale celičkový vesmír. Pohoří tu představují různé říše meditace a nebeské sféry. Kosmická hora představuje symbol síly, krásy, jednoduchosti, který promlouvá ke všem lidem.

Horský déšť***splývá se slzou******po tváři srdce***

(Jama no ame šika no namida mo madžiru beši)

Hinduismus je souborné označení pro velké množství náboženských a filozofických směrů, zvyklostí a tradic. Vyznává ho téměř jedna miliarda lidí, hlavně v Indii a v Nepálu, ale i v Bangladéši, Pákistánu a na Srí Lance. Určitým kriteriem příslušnosti k hinduismu je uznávání védských tradic (védy jsou nejstarší duchovní a náboženské spisy na světě z doby před přibližně 5000 lety), i když v praxi se od nich řada pozdějších směrů odchyluje. Obecně lze říci, že hinduismus je velmi různorodé, otevřené a tolerantní náboženství s absencí jediného standardního dogmatu. Cílem hinduisty je konečné duchovní vysvobození z koloběhu života a smrti (mókša).

Taoistický mýtus: ostrovy nesmrtelných

Z Číny se dostala do Japonska legenda o věčném mládí, či nesmrtelnosti. Tato legenda vypráví o pěti ostrovech vzdálených na východ od Číny a Japonska. Na těchto ostrovech, které se rozkládají na hřbetech želv, žijí nesmrtelní muži a ženy společně, v naprostém a dokonalém souladu. Společně se vznášejí nad ostrovy na jeřábech. Proto jsou jeřábi a želvy symbolem nesmrtelnosti nebo dlouhého života. Japonská kultura ale smrškla počet ostrovů na jeden. Tento archetyp opět může být viděn v zahradní architektuře, ale jeho význam je na rozdíl od hory *axis mundi* (meditace) spíše magický.

Ještě starší***Želvy a jeřábi******Podzimní večer***

(Curukame no asobu hodozucu jaku nokana)

Trojná kompozice: harmonická rovnováha lichých čísel

V Japonských zahradách se seskupují kameny po třech. Máme dva typy seskupení. *Hinonseki-gumi* (kameny jsou rozloženy dle tvaru čínského znaku, je to trojitá sestava převážně s horizontálním rozložením) a *sanzonseki-gumi* (socha připomínající buddhistickou triádu, kameny jsou rozloženy z větší části vertikálně). Uspořádání kamenů

v japonských zahradách (uprostřed velký kámen, okolo něj dva menší) bylo původně estetické, až později nabylo náboženských hodnot. Toto uspořádání je vztahem mezi člověkem (jin), nebem (ten) a zemí (či). Používá se nejen v zahradní architektuře, ale i v divadle a *ikebaně* (aranžmá květin). Je to trojdílná struktura vesmíru. V architektuře tyto prvky představují vertikální linie, horizontální linie a diagonála.

Obr. 5. Zahrada Ryoanji v Kjótó

Buddhismus: Čistá země Buddhy Amidy.

Kromě dvou prvků (magie a meditace), je tu ještě třetí prvek, kterým je náboženská úcta. Představuje ji ostrůvek v jezírku uvnitř chrámových buddhistických okrsků. *Mahájánový* buddhismus silně ovlivnil Čínu a Japonsko. *Budha Amida*, Budha tohoto proudu, byl bohem nekonečného světla a věčného života. Jeho země se jmenovala „Čistá země“. Touha lidí po věčném životě je spojena se strachem ze smrti.

Obr. 6. Buddha Amida

Všechny tyto archetypy mne oslovily. Rozvíjely mou práci, ovlivnili moji představivost a myšlenky. Zkrátka mne inspirovaly ve všech ohledech.

Symbolem a souhrnem všech výše uvedených, archetypů je již zmíněná kombinace a symbol japonské krásy. Tedy organická hmota v souladu z geometrickými prvky. Příroda splývající s architekturou. V mém pojetí a vyjádření jsou to kombinace různých přírodních materiálů nebo měkkých a geometrických tvarů.

1.3 Historie japonských zahrad

Přesto, že kořeny japonských zahrad sahají hluboko do minulosti, stávají se čím dal více atraktivními a zajímavými pro dnešního moderního člověka. Prostředí, které vytvářejí oplývá uklidňující a relaxační atmosférou. Uvolňují a uklidňují unavenou a neklidnou mysl a působí nesmírně vzdušně a poeticky v dnešním světě shonu. Podněcují soustředění, odhalují vnímání krásy přírody a vyvolávají v nás tvůrčí myšlenky, klid a mír.

Měsíc v úplňku –

než se ho mé srdce nabaží

už svítá

(meigecu no kokoro ni nareba jo no akuru)

Smyslem japonských zahrad je především ukázat nám a přiblížit podstatu přírody a přírodních scénérií, proto se zde rostliny nesázejí do záhonků a ani se zde nepěstuje zelenina či ovoce. Japonské zahrady jsou vytvářeny podle určitých estetických pravidel, které mají dostatečně široké zázemí. Tento estetický kód vznikl během toho jak plynul čas. Je založen nejen na citlivosti a vnímání přírody, ale i na dalších podnětech jako byly životní zkušenosti, touha po štěstí, ale i strach z nepřízně osudu.

Obr. 7. Japonská zahrada s mostem

***Pro člověka pláče
v studeném dešti
soucitný Buddha***

(Hito no tame šigurete owasu hotoke kana)

Role kamenů a rostlin v japonské zahradní architektuře se odvíjí od náboženského, uměleckého a sociálního smýšlení v Japonsku. Je tedy zřejmé, že se během historie velmi měnila. Nejprve japonští zahradní architekti imitovali různé formy přírody, ale s tím, jak poznávali přírodní zákony se soustředili na samotnou podstatu přírody a její funkční principy. Dnešní doba je typická tím, že zde dochází k nadřazení sebestředných přání člověka nad přírodou.

Již k výše zmíněným archetypům se vztahují významná historická období Japonska (Heian, Kamakura, Muromači,...). Ovšem pokaždé zde byly chápány trochu odlišným

způsobem, tedy různým chápáním forem a funkcí. Díky tomu vznikal v každém období zcela nový a unikátní prototyp, který souvisel s měnícím se postojem k přírodě a na celkovém intelektuálním klimatu (tzn. náboženství, filozofie, sociálně-politické podmínky,...).

„Vznik nových zahradních prototypů a zkoumání různých dalších typů neznamenal opuštění od předchozího, ale představovalo spíše přehodnocení a kombinaci starého s novým. Pohlédneme-li zpět do historie, často objevíme zárodek pozdějšího prototypu.“

„Prototyp vidím jako výsledek zahradníků – umělců, typ jako produkt zručných zahradníků a stereotyp jako produkt zahradníků, kteří jsou pouze komerční návrháři.“

(Gunter Nitschke)

Posvátné ostrovy a jezera (zahrady pro potěšení)

První období, kdy v Japonsku začali vznikat zahrady se nazývá *Heian*. Je zde patrný silný vliv Číny. Tedy dvě výrazné složky *san – sui*, tedy hora – voda, nebo chcete-li *jin – jang*. Zahrady v období *Heian* jsou velmi rozlehlé a připomínají nám mořské pobřeží. Už při jejich návrzích myslela šlechta na dlouhé projížďky na loďkách. V dnešní době již tyto zahrady nikde nenajdeme. Jejich podobu si můžeme pouze domýšlet ze záznamů kronik:

„Kolem roku 413 se manželka císaře Ingio procházela sama po zahradě, když šlechtic na koni nahlédl přes plot a pravil: „Musíte mít vynikajícího zahradníka, téměř umělce. Prosim, paní, věnujte mi jednu z orchidejí“.

Kameny v písku (strohé zahrady)

Na zahrady z období *Kamakura* a *Muromači* měla vliv čínská kultura. Zvláště tu byl patrný vliv zen-buddhismu a čínských krajinomaleb.

Obr. 8. Čínská krajinomalba

Zahrady byly navrhovány k hloubavému pozorování stejně jako tyto malby. Návrhy zahrad v období *Kamakura* vypracovávali speciální kněží sekty *šingon*, nazývání *išitateso*. Tito kněží pracovali jako profesionální zahradníci. V období *Muromači* tuto práci převzali :dělníci pracující na březích řek“. Zahradníci těchto dvou období nenavrhovali vnější formu přírody, ale její vnitřní podstatu.

„Strohá architektura odpovídá vkusu zen budhistických kněží a samurajů, pro které se tyto zahrady hlavně zakládaly. Nejsou určeny pro potěšení, ale k rozjímání, při pohledu z pevně stanovených míst.“

(Gunter Nitschke)

Zen jako takový se nezakládá na víře v něco, at' je to v názor nebo v teorii o něčem posvátném. *Zen* znamená cvičení *Zazenu* - *Budhovy* pozice (lotosový sed). *Zen* a *Zazen* nespočívá ve víře, ale v pozorování skutečnosti, světa kolem nás, sebe sama. Podstatou *Zenu* je nestrach, nevlastnění. Všechno naše utrpení pochází z našeho egoismu.

Podle indické legendy prý stvořitel *Brahma* nabídnul *Budhovi* květinu a požádal ho, aby přednesl *dharmu*. V okamžiku, kdy *Budha* květinu zvednul, přítomní posluchači ztuhli,

jenom *Kášjapa* se usmál. To byl moment, kdy začal *zen*. A to je způsob, jakým se zen předával: květinou, skalní zdí, výkřikem. Tradice zenového buddhismu je postavena na výzvě odhodit všechny naučené a vyčtené názory a postoje, na snaze dosáhnout pravdy přímou zkušeností.

Cesta a cíl (zahrady samoty)

V období *Aruči-Momojama* nacházíme zahrady s jezerem nebo variace suché zahrady krajinného typu. „Orosená cesta“ *rodži* vede k „chatrči pokryté trávou“ *so-an*. Tyto zahrady byly obvykle budovány mistry čajového umění. Typické čajové zahrady jsou velmi malé a tvoří dokonalé prostory pro čajové obřady. Později se v čajových zahradách objevují prvky, které se zakládaly na osobním vkusu a cítění tvůrce.

Obr. 9. Japonská čajová zahrada

Tvorba nádherných scénérií v literatuře a ve skutečnosti (Zahrady jako náhrada za cestování)

Stejně jako v minulosti, tak i zde, v období *Edo* nacházíme zahrady s jezery a ostrovy a suché zahrady krajinného typu. Rozdílem je však to, že se zahradní umělci snaží do zahrad zapojit i vzdálenější prvky okolní krajiny, tzv. *šakkei*. Dalším novým prvkem je zde vymezený okruh, tedy cesta, kterou procházíte kolem nádherných výjevů (*meišó*). V některých případech to jsou skutečné geografické prvky a jindy zase jejich věrné

napodobeniny. Při procházce tímto typem zahrad máte pocit, že procházíte skutečnou krajinou. Jedná se zde především o zachycení vnějších forem přírody.

*Jasný večer –
táhlá pohoří
v zlatavém hávu*

(Júbare ja asagi ni narabu aki no jama)

Tvůrci vlastních představ (Zahrady jako výraz myšlenek)

Období 20. stol. (období *Meidži*) je charakteristické používáním opracovaných kamenů a umělých materiálů. Přesto, že se snaží držet původních prototypů, začíná v japonských zahradách převládat nad danými přírodními modely intelektuální představa promítnutá do přírody. Tvůrci zahrad jsou nyní sochaři, architekti a profesionální krajinní návrháři.

„Zahrady již nejsou obrazem krajiny, nýbrž plodem myšlenek a představ.“

„Období Meidži svědčí o nezávislosti člověka na přírodě a nadřazenosti jeho vlastních egoistických přání.“

(Gunter Nitschke)

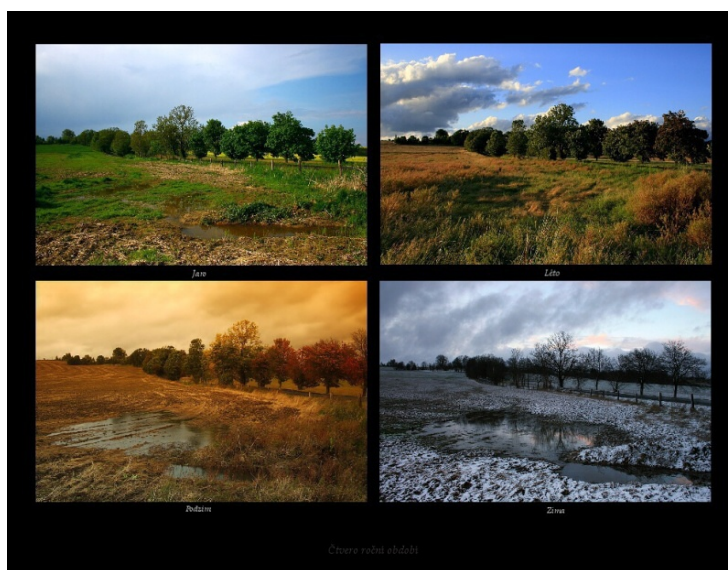
2 JARO, LÉTO, PODZIM, ZIMA...

Kapka rosy padá

vrabec zpívá

o věčném životě

(Cuju čiru ja gošó daidži ni naku suzume)

Obr. 10. Jaro, léto, podzim, zima...

Tak jako se žena mění během svého života a japonská zahrada během ročních období tak i moje kolekce skýtá proměny materiálů, světlých barevných tónů a tvarů. 12 měsíců v roce a 4 roční období již napovídají o celkové podobě či struktuře kolekce. Jednotlivá roční období jsou vystižena především atmosférou a pocitem již zmíněných částí kolekce a samostatné modely vystihují individualitu každé ženy.

Každé roční období přináší jiné barvy, ale i vůně. Vůně, které jasně a rozpoznatelně ohlašují konec toho předchozího. A stejně tak i životní období každé ženy přináší jiné zážitky, prožitky a události.

Kouzlo, půvab a přitažlivost ročních období je lehce srovnatelné s ženou. Každíčká žena se ve svém životě stává pro někoho krásným, křehkým a půvabným stvořením.

*Třešňové květy –
sám vznešený Buddha
k nim obrací tvář*

(Mihotoke mo koči mukitamau sakura kana)

Příroda kolem nás plně respektuje roční období, které se mění podle síly Slunce. Člověk je součástí tohoto překrásného světa, ať si přeje či nikoli, přizpůsobuje se přírodním podmínkám a musí žít podle jejího zákona.

2.1 Jednotlivá období

„Stejně jako den se skládá z rána, poledne, večera a noci, nebo rok z jara, léta, podzimu a zimy, tak i lidský život sestává z dětství, dospívání, dospělosti a stáří. Tak jako v létě si nezabrulíme na zamrzlém rybníku a v zimě nenatrháme na louce kopretiny, tak v dětství nenapišeme bestseller a ve stáří nepromilujeme noc. Čím lepší povědomí máme o zákonitostech jednotlivých období života, tím lépe je dokážeme využít k radosti své i druhých.“

(www.ao-institut.cz, český institut, příspěvky dopisovatelů)

Jaro

*Slavík má
Po ránu hlas
Nasáklý deštěm*

(Uguisu ja amedarake naru asa no koe)

Jaro je období kdy každé poupě touží po rozkvetu, každá květina nasává sluneční paprsky a touží odhodit těžký zimní kabát. Otvírá své okvětní lístky vstříc slunci a dýchá čerstvý vzduch a její listy se třepotají v lehkém jarním vánku...

***Znovu se narodit
jak motýl na lukách –
jaké štěstí!***

(Mucumadži ja umarekawaraba nobe no čó)

Jaro je symbolem zrození. Zrození rostlin, zvířat a veškerého osazenstva naší planety. Jaro je naplněno pozitivní energií. K této náladě přispívají nejen právě zrozená mláďata, ale i květy, které jsou nyní silnější než sníh. Ten roztává pod prvními hřejivými paprsky slunce a mezi kupičkami roztávajících bílých vloček se zelenají trsy zelené trávy a různobarevných květů. Z větví všech stromů se vylupují poupata květů a lístku, v korunách stromů prozpěvují skřivani a sýkorky. Kolem uší nám šustí třepot motýlích křídel a bzukot včel.

***Čarovnou branou
z jarního rákosí
prolétla první vlaštovka***

(Ičiban ni cubame no kuguru činowa kana)

Po bílé zimě je najednou všude tolik zelených odstínů a žlutých květů a modrého nebe a růžových či bílých květů jabloní a třešní a všude je tolik krásy až se nám radostí chvěje srdce.

V jarním lese nás šimrá v uších bublající potůček, který si lehce hraje s vodou, kterou mu přihráli hory, když setřásly ze svých ramen ledový sníh. V lesích se tak silně ozývá ptačí zpěv a k němu nám tančí mezi větvemi borovic sluneční svit.

U rybníka můžeme naslouchat žabím námluvám, které zní chvilku jako hádka a pak zase jako milenecké udobřování. Ale labutě, ty se nehádají, jen se tak lehce a tiše pohybují a vznášejí po vlnkách na hladině rybníka. Pozorují vzájemně své odrazy na hladině jako v zrcadle...

Obr. 11. Zahrada na jaře

*V předjarní noci
se rozzářil měsíc –
tvář plná vrásek*

(Hacuharu mo cukijo to naru ja kao no šiwa)

Jaro je žena – děvčátko. Období rozpuku, rozkvétání a poznávání.

*Děvčátko, sype se na tebe štěstí.
Bílé lístky jarního kvítí věští,
že štěstí máš na dosah.
Rozpřáhni své ruce ztuhlé,
přiviň ho na svou hrud'.
Ochoč si ho, opájej se jím.
Staň se mu družkou věrnou,
ať u tebe může zazářit.*

(Autor: Děvčátko z jetele)

Léto***Kratičká letní noc –******Žáby skřehotají******Své výčitky****(Midžikajo ja nikumareguči wo naku kawazu)*

Letní čas je časem volnosti, slunce, teplého deště, bouřek a barev. Zahrady jsou ve své plné kráse, květy se rozkvétají v celé své síle a všude je plno energie a radosti...

Ostré sluneční paprsky jsou jako horké ruce, které si hrají s plody na stromech. Na nich pak sedají motýli a ukazují slunci svá krásná duhová křídla. Když s nimi jen tak lehce zatřepotají, padá z nich jemný prach, s kterým si vítr pohraje. Je to jediný vzruch v tetelivém letním vzduchu.

Léto je voňavé, horké, vlahé, krásné, radostné, teplé, milé, veselé. Léto je plné smíchu a dobré nálady.

Koňský pšouk***Odfoukl světlušku******Jak smítko****(Uma no he ni fukitobasareši hotaru kana)*

Léto je slunce. Jeho žár a světlo dodávají energii všemu, i kameny přestávají být studené. I to nejchladnější srdce roztaje a začíná hrát. Sluneční paprsky jsou tanečnice, která prolétne krajem a jedním lehkým mávnutím dává květům plody a lidem úsměv na rtech.

V rytmu***večerního deštíku******poletují vlaštovky****(Júdači ni hjóši wo cukeru cubame kana)*

Když padají kapky z nebe v letních dnech a blesky s hromy si spolu zatančí valčík, vše co je suché a spálené ze slunečního žáru, se zazelená a dravá řeka zalije vyprahlou zem.

Letní vůně, je vůně čerstvě posekané trávy. Letní večery jsou plné letních romancí rodících se za zvuků pějících cikád a probouzejících se při ranních písničkách skřivanů.

Podvečerní krajina se nemůže rovnat s krajinou jiných ročních období, kdy sluneční záře hraje si s teplými odstíny barev jak ruka malíře se štětcem plným zlata.

Na jaře se život probouzí, ale v létě se již naplno žije. Léto je obdobím plodů všech lásek a jejich vůní.

Obr. 12. Zahrada v létě

***I v horký letní den
vlaštovky létají
dětem pro radost***

(Acuki hi mo ko ni cukawaruru cubame kana)

Léto je jako ženin rozkvět, její mládí. Užívá si svých lásek a milování.

*Až přestaneš být
pouhopouhým snem,
až ochutnám tvou sladkost
hebkým jazykem,
až přesvědčím se
dotekem,
že v tepnách tvého těla
proudí krev,
až slíbám zbytky slůvek
na tvých dokonalých rtech,
až ňadra v dlaních ztěžknou
touhou nalitá,
až první posel rozechvění
do tvých očí zavítá,
až vsťříc vyjdeš mi tělem,
náruč rozevřeš,
až na okolní svět
si s těžší vzpomeneš,
až zlíbám šíji labutí
pocítíš rozechvění,
až vášně žár nás přinutí
semknout se v propojení,
až se mi otevřeš,
že se mi nezdáš,
uvěřím.
Prozatím jen sním...
Já vím...*

(Autor: Jita.1965)

Podzim

Motýlka bource

odnáší do dáli

podzimní vítr

(Nagasaruru kaiko no čó wo aki no kaze)

Období podzimu je symbolem dozrálých plodů, spadáných listů a neuvěřitelných barevných hrátek. Vzduch těžkne pod tíhou chystající se zimy a vítr už přestává být tak horký. Květy se schovávají a chystají se ke spánku...

I do myší díry

a horském poli

slétá rudé listí javorů

(Jamahata wa nezumi no ana mo momidži kana)

S podzimní přírody sálá vnitřní harmonie, klid a mír. Barevné teplé dny se mísí se studeným deštěm a chladným větrem z hor, který pomáhá stromům zbavit se barevných listů v korunách stromů. I malíř těžko najde na své paletě tolik barev, kolik nám jich ukazuje podzimní příroda.

Obr. 13. Zahrada na podzim

Dlouhé letní dny se v podzimní čas zkrátí a večery pomalu utichají. Už není slyšet cvrkot cikád, už ani žáby se nehádají. Můžeme naslouchat jen slabému šepotu listů snášejších se k zemi a zlatavých klasů obilí co ještě zbyly na polích.

Podzim je melancholie a trochu smutek. Podzim přemýšlí a medituje.

***Podzimní večer –
dírou v okně hraje
mi vítr na flétnu***

(Aki no jo ja mado no koana ga fue o fuku)

Zpěv skřivanů nám zmizel z doslechu a nahradilo ho krákání vran a troubení jelenů, kteří vyzývají k souboji své soky v lásce.

Země voní čerstvě zoranou hlínou a ve strachu před prvním zimním mrazíkem se pomalu schovává i slunce. Jen vítr se raduje a vesele si prozpěvuje...

Vzduch je chladný a oblaka jsou nadutá k prasknutí sněhem. I přes studená mračna nás obklopují teplé barvy listů na stromech i na zemi.

***I na nejmenším ostrůvku
orají pole
se skřivánčí písni***

(Kodžima ni mo hatake ucu nari naku hibari)

Podzim – zralost. Žena je ve svém nejtatraktivnějším období života. Je krásná, moudrá, spanilá, dospělá, vybrala si cestu svého života.

Žena, matka, milenka.

Cesta.

Nádoba ze skla,

křehká plná snů.

Smíchu i slz potoků.

*Ňadra svůdná
útlý pas, zvoucí klín.
Mužovo útočiště
Nebo
Snad jen hřiště?
Často se ptám.
Zda žena je obraz
a muž starobylý rám.*

*Dám.
Odpověď svou.
Nevím.
Podle svého vědomí
žena je svědomí dvou.
Sepnou se v jednolitost
nebo odumřou
jak větve stromů co se objímaly.
Za slunce.
Za vichřice.
Za ticha, kdy naslouchaly sobě.*

*Co ženu
Tu pravou dělá?
Ne jen krása... duše, těla.
To je jen co na povrchu ulpí.
Zlatý pel.
Ženu tvoří...
Dobrota, něha a... charakter.*

(Autor: Mbonita)

Zima***Zimní vítr –******Potulný zpěvák******Se krčí k zemi****(Kogaraši ja džibita ni kururu cudžiutai)*

Zima je chladná, bílá, studí... Vše je zakryto mrazivou krajkou a celá příroda se pohroužila do snění a spánku. Větve těžknou pod tíhou sněhu a květiny čekají na první jarní píseň, která je probudí ze sna...

Muž na sněžnicích –***za ním se opičí pes******jako by plaval****(Kandžiky ja hito no mane šite inu ojogu)*

Zima je tanečnice jenž tančí v rytmu snášejícího se sněhu. V ruku drží štětec a maluje na poklidné jezero bílé kytice. V noci se v ledových zrcadlech zimní přírody vzhlíží zimní měsíc, který je právě v úplňku a prohlíží si svou vrásčitou tvář.

Zima je studnou moudrostí a čas na hledání cest každého z nás. Zimní klidná krajina je ušlechtilá. Zima nechává zemi odpočinout a bohatství, které schovává nám ukazuje až po prvním jarním tání.

Měsíc v úplňku –***Než se ho mé srdce nabaží******Už svítá****(Meigecu no kokoro ni dareba jo no akuru)*

Obr.14. Zahrada v zimě

Bílý sníh je jako krajka, která s lehkostí padá k zemi, zakrývá větve stromů. A na stromech místo květů, rozkvétají průzračné šňůrky zmrzlé čisté vody.

Bělavý závoj zakrývá stopy malého kolouška, který se tudy utíkal schovat k srnce. Všichni hledají v chladné a mrazivé zimě trochu tepla. Jen vrány se radují a vesele krákají na sněhem zasypaných strništích.

Zimní zapadající slunce už se tak brzy schovává za obzor. Doprovázejí ho bílé vločky, které se třepotají na nebi jako motýli. Paprsky zimního slunce se mění při dopadu na zasněžené pole v diamanty a sníh na větvích stromů se zdá být jako pěna na rozbouřeném moři.

***První sníh –
vrány v Kasai
šťastně krákají***

(Hacujuki ja Kasai karasu ga ukarenaki)

Zima je moudrost, odpočinek, stáří. Taková je i zima ženy... I když je to poslední období celého roku, není smutné, je krásné. Zima je naplněna zážitky s předchozích období, zná svou cestu, svůj úkol, který tu má a který sebou život nese.

Babička

*U kamen sedí,
staříčké ruce pletou hbitě,
zázračně střídají vlněné nitě,
s úžasem kotě hledí
na klubička.*

Na drátku

*osudy lidí,
každá nitka je povídání
z dob, kdy klobouky měly všechny dámy...
S odstupem času vidí
jen pohádku.*

Bolesti

*z příběhů mizí,
Jen láskou je to vyprávění...
Třeba se dnešek s léty také změní
a jiné kotě nit cizí
Bude mít pro štěstí.*

(Autor: Cecilka)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 KONCEPT KOLEKCE „ZAHRADA“

Kolekce je rozdělena (jak jsem se již výše zmínila) do čtyřech částí. Každá část obsahuje tři modely. Každý jednotlivý model je individuální a osobitý. Všechny však spojují určité detaily, barvy a materiály, díky kterým spolu jednotlivé modely komunikují. Důraz je kladen nejen na zajímavý a originální design, ale i na kvalitní materiál, zpracování a v neposlední řadě nositelnost a užitnost.

3.1 Materiály, barvy, detaily, tvarosloví

Materiály

Materiály jsem zvolila přírodní. Téma kolekce i dnešní nároky na kvalitu materiálu si o to říkají. Vzhledem k tématům dnešní doby jsem chtěla, aby použité textilní materiály nebyly vyrobené z umělých vláken, respektive byly přírodní. Zvolila jsem si tedy hedvábí, které je spojeno i s japonskou kulturou, pleteninu z čisté vlny a pravou useň. Tyto dva odlišné materiály jsou spolu v rozporu, ale zároveň mezi sebou komunikují. Lehkost hedvábí a tíha usně vycházejí i z mé inspirace v japonských zahradách, kde se mísí lidská ruka s přírodou, kameny jsou vedle květin a strohé tvary se kombinují s organickými. Tuto filozofii využívám i ve zpracování. Některé okraje modelů jsou ponechány v surovém stavu a jiné jsou krejčovsky zpracovány nebo dokonce využity pro vytvoření krajky.

Obr. 15. Ručně vytvořená krajka pomocí perforace

V části kolekce z pracovním názvem „Zima“ je použita hladká bílá useň a přírodní hedvábní typu organza. Podzimní část je charakteristická především vlněnou pleteninou (pletěnina je vyrobena na dvoulůžkovém pletacím stroji se vzorem oboustranné příčné vlny a ažury) v kombinaci z hedvábnou organzou. Objevuje se tu však i velur na drobných detailech, který jsem použila především v jarní a letní části kolekce. V těchto částech je velur kombinován s hedvábným lehkým úpletem.

Obr. 16. Pletěnina (příčná vlna s ažurou)

Detaily

Asi nejvýraznějším detailem kolekce je řasění. Hrála jsem si s jeho formou a různým využitím. Na každém materiálu se jeho tvar mění. Na usni vytváří ostré hrany, na hedvábné organze působí měkce a hedvábnému splývavému úpletu dodává tvar. Technologie řasění byla různá. Hedvábný úplet jsem řasila pomocí šicího stroje, kde místo spodní niti byla navlečena klobouková gumička a stroj tak látku automaticky nabíral. Což bylo vzhledem k použitému materiálu ideální řešení. Nabírání v hedvábné organze jsem řešila převážně provlíkáním gumiček v předem ušitém tunelu. U usně jsem používala technologie zřasění na niti a poté přišítky na tkanou stuhu. Velurové opasky jsou vytvořeny předšitým tunelem a poté prošíváním gumy.

Dále jsem si zde hrála s perforací na kůži a to především v zimní části kolekce. Perforace je vytvořena stylizovanými květy lotusů, leknínů a jejich listů. Tvarů jsem dosáhla pomocí klasického řezáku a průbojníky ve tvarech lístků, koleček a slz. S krajkou jsem si hrála jako si mráz hraje s mrazivými květy na skle.

Dalším, již méně výrazným detailem je využití surových krajů usně, nebo pevných či otřepených krajů hedvábné organzy. Tento moment je pro mne trochu v konfliktu s kvalitním řemeslným vypracováním, dává však modelům výtvarnější podobu.

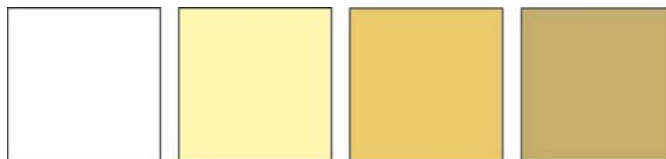
Obr. 17. Řasení na hedvábném úpletu

Barevnost

Barvy jsem ponechala v přírodních a bílých odstínech. Jsou pro mne vyjádřením ženské křehkosti, něžnosti a přirozenosti. Přírodní odstíny i logicky odpovídají zvolenému materiálu, tedy přírodním textiliím.

Modely ze zimní části kolekce jsou sněhově bílé, v podzimní části se objevují již detaily v přírodních odstínech, ze kterých jsou oděvy jarní i letní části kolekce.

Barevnost, která symbolizuje jednotlivá roční období, je pak převážně ztvárněna ve fotografiích, které jsou neméně důležitým prvkem celého projektu a dohromady s oděvy tvoří komplexní celek.

Obr. 18. Barevnost kolekce

Neutrální barevnost kolekce je velmi výhodná. Jednak k těmto odstínům vypadá skvěle téměř jakýkoliv barevný odstín a také tyto přírodní tóny nepodléhají módě, jsou nadčasové. Barevnou typologii, která je pro každou ženu individuální, můžeme pak použít na doplňcích a drobných detailech.

Tvarosloví

Protože kolekce „Zahrada“ je především o ženě, design oděvu ženskost podporuje. Dává vyniknout ženským křivkám a lichotí jim. Stejně jako v použití materiálu tak i zde jsem chtěla poukázat na japonský smysl pro krásu a to ve využití asymetrie a v kombinaci ostrých hran s organickými tvary (např. ostré špičky francouzského límce a rukávy stažené do gummy a našasené). Pro některé modely je typické vrstvení, převážně u modelů z hedvábné organzy. Je to především kvůli průhlednosti materiálů. Organza tak nechává vidět siluetu těla, ale díky vrstvení zachovává určitou tajemnost a erotiku, nepůsobí však vulgárně. Design je samozřejmě podpořen kvalitním řemeslným zpracováním.

Tvary střihů jsou řešeny především v siluetě „A“ a „H“. Střihové řešení je velmi minimalistické a jednoduché. Vycházela jsem převážně z geometrických tvarů. Převážně obdélníků, kol, půlkol a čtverců. Pouze v oblastech průkrčníku, průramku a sedu jsou střihy tvarovány. Konečný, ženský tvar modelů je modelován pomocí řasení, pásků nebo odšitých výběrů.

Obr. 19. Vrstvení hedvábné organzy (8 vrstev)

3.2 Jaro, léto, podzim, zima – modely

V této části psané diplomové práce podrobně popisují vzhled jednotlivých modelů. Jejich siluetu, barevnost, detaily a individualitu. Dovídáme se tu něco o způsobu vypracování, ale i o způsobu jak a kam je nosit.

Jaro

Tuto část kolekce tvoří šaty s rolákem z hedvábného úpletu, kalhotový overal z veluru a body z hedvábného úpletu s koženými kalhotami.

Tvar úpletových šatů je velmi splývavý, jejich jednoduchost je podpořena řasením v rukávové hlavici a v pase. Rolák, který je pod šaty lze použít jako podvlékač, nebo je ho možno nosit i samostatně k jiným oděvům. Výrazným prvkem na šatech je široký rolák ve tvaru „roury“, který může sloužit jako kapuce nebo jako šalový límec. Model je doplněn bílými punčochami. Šaty můžeme nosit jak do společnosti, tak i k běžnému dennímu nošení. Když je doplníte vhodnou bižuterií, jsou z nich šaty na party. Pokud si pod ně podvlečete hedvábný rolák a rifle, stává se z nich oděv typu casual.

Obr. 20. Šaty z hedvábného úpletu I

Silueta overalu je ve tvaru písmene „H“. Ženského tvaru dosáhneme pomocí velurového zřaseného opasku. Díky tomu můžeme přední i zadní díl tvarovat a řasit podle potřeby či typu postavy. Má široký velký límec, s jehož tvarem se dá manipulovat. Lze ho celý rozložit tak, že překrývá ramena, naskládat ho, nebo celý zapnout a tím vytvořit rolák. Střih rukávu je totožný se střihem šatů, stejně tak je tu i použit prvek řasení. Díky použití na jiném materiálu, veluru, však vytváří docela jinou formu. Pod velur můžeme obléknout rolák s dlouhým rukávem a leginy z úpletového hedvábného buretového úpletu. Díky těmto částem oděvu vzniká pak zajímavé vrstvení, které se v kolekci objevuje. Stejně tak jako u šatů, tak i zde můžeme rolák i leginy používat samostatně, nebo k jiným částem oděvů. Velurová useň vytváří z tohoto modelu oděv sportovnějši ovšem s romantickými prvky. Lze ho nosit v jarním a podzimním období, ale nemusíme se bát obléknout ho i v zimě. Samozřejmě pokud není dvacet stupňů pod nulou. Overall je vhodný spíše na běžné denní nošení. Kalhoty a overall jsou ozdobeny perleťovými knoflíky, které mají zároveň funkční vlastnosti. Body je v pase přestřiženo a do švu jsou všity dva vrchní díly. Přiléhavé tílko a volné ležerní triko s dlouhými rukávy, které jsou našasené v předloktí. Velurové

kalhoty mají tvarovaný pasový límec, ozdobná, ale zároveň funkční poutka. Kapsy na předním i zadním díle jsou zajímavé opět díky řasení. Hedvábné body můžeme využít i při slavnostních příležitostech. Bez problému k němu žena může obléknout úzkou tvarovanou sukni nebo společenské kalhoty. Velurové kalhoty jsou spíše sportovního charakteru, proto bych k nim doporučila kombinovat především jednoduchá trika nebo košile.

Třetí model je složen ze dvou částí, hedvábného body, které je opět zdobeno řasním (v dolní části rukávu a pod bedry) a kalhotami z veluru, jejichž tvar je velmi pohodlný.

Léto

V letní části kolekce jsou obsaženy dvojce šaty a jeden overal. Velurové šaty na tenká prádlová ramínka mají minimalistický tvar. Silueta je tvarována asymetrickým řasním. Dolní kraj těchto šatů je specifický tím, že ho tvoří surový okraj usně.

Obr. 21. Šaty z hedvábného úpletu II

Splývavé šaty s balónovou sukní z hedvábného úpletu jsou mladistvého charakteru. Vrchní horní díl je asymetricky našasený. Tvar horního dílu je opět velice minimalistický a díky vykrojenému tvaru průramků působí jemně sportovně. Průkrčníky v předním i zadním díle jsou spojeny tenkými prádlovými ramínky. Tyto šaty jsou nejvhodnější k běžnému dennímu nošení v horkých letních dnech. Není však na závadu vzít si je do divadla nebo jinou společenskou událost. Stejně jako u ostatních modelů, stačí je jen vhodně doplnit bižuterií, kabelkou a botami.

Hedvábný splývavý overal je kombinací předchozích dvou modelů. Materiál a silueta vychází z hedvábných úpletových šatů, použití řasení pak z šatů velurových. Detail řasení je zde použit v oblasti pasu a v dolní části kalhot. Široké splývavé nohavice jsou tedy staženy do zřasených manžet a stejně tak i oblast pasu je zvýrazněna širokým, asymetricky našaseným pásem. Díky sníženému sedu je overal velice pohodlný. Proto by bylo příjemné nosit jej jako domácí oděv. Jeho lehkost a vzdušnost se však nabízí jako skvělým kouskem do letního šatníku.

Podzim

Pletené části modelů jsou nejvýraznějším prvkem tohoto úseku kolekce. Hedvábné široké šaty s detailem řaseného pásku z veluru, který zvýrazňuje a tvaruje oblast pasu, jsou doplněny pleteným bolerkem s velkým rolákem a širokými rukávy. Ty jsou v předloktí staženy úzkými manžetami. Šaty jsou tvořeny třemi různě dlouhými kolovými sukněmi, díky tomu vzniká vrstvení. Hedvábné šaty mohou sloužit jako plesové nebo společenské šaty. Svetr můžeme opět kombinovat s jakýmkoliv typem oděvu. Jak sportovním tak i společenským.

Obr. 22. Pletený svetr (oboustranná příčná vlna)

K hedvábné bundě s kombinací ostrého tvaru francouzského límce a řasení, jsem vytvořila kožené kraťásky a náplety na boty. Sportovní bunda je charakteristická navrstvenými obdélníky přes přední i zadní díl. U obdélníků jsou ponechány pevné kraje hedvábné organzy. Díky průhlednosti materiálu působí i tato sportovní bunda velice křehce a žensky. Model je doplněn bílými leginami a pletenými návleky. Tento model je velmi extravagantní. Protože pochybuji, že by si nějaká žena vzala na veřejnost bílé kožené kalhotky (jsou především přehlídkovou záležitostí – i tím je třeba kolekci oživit), doporučila bych k ní nosit úzké kalhoty jakéhokoliv typu (sportovní i společenské).

Třetí model je složen z hedvábného overalu a svetru. Overal z hedvábné organzy komunikuje s předchozím modelem bundy. Opět je zde použit princip vrstvených obdélníků s ponechaným pevným krajem hedvábní. Používám je v horním díle, v přední i zadní části, a na kapsách. Přes overal je přehozen pletený svetr s širokým límcem z kterého lze vytvořit další typy límců, podobně jako u velurového overalu z jarní části kolekce. Pod overalem je podvlečeno jednoduché bílé úpletové body. Overal z hedvábné průhledné organzy je především přehlídkovým modelem. Nevylučují se však drobné úpravy modelu, které by z tohoto oděvu učinili společenskou a lehce extravagantní záležitostí. Svetr z příčně pletené vlny můžeme využít k jakékoliv příležitosti a jakémukoliv oděvu.

Zima

Tato část kolekce je specifická krajkou vytvořenou perforací. Motivem jsou již výše zmíněné stylizované květy lotusů a leknínů. Na modelu kožených šatů v siluetě A (které lze použít i jako sukni) je perforace použita na dolním kraji. Křehkost je podtržena hedvábnou spodnicí jejíž jednotlivé vrstvy jsou na sebe asymetricky poskládané a okraje zůstávají nezapravené. Kolem krku je omotaná šála se vzorem příčné vlny s ažurou. Díky použitému materiálu pleteniny komunikuje s podzimní částí kolekce. I přesto, že je model velmi variabilní, je stále společenským typem oděvu.

Obr. 23. Kožená sukně s perforací

Další model vyjadřuje velmi ženskou siluetu, respektive zvýrazňuje pas. Tvoří ho kožená bunda našasená v pase a v dolní části rukávu. Rukávy jsou opět perforovány. Bunda podšívky je z hedvábné organzy stejně jako dolní část modelu – široká vrstvená zavinovací sukně. Ač je na tomto modelu použita stejná technika jako na modelu předchozím, můžeme ho využít i ke sportovnějším kouskům oděvu jakým jsou například rifle.

Poslední model je výrazný především halenou z hedvábné organzy s ostrými manžetami a francouzským límcem. Kožené kraťasy se zvýšeným pasem jsou v pase vytvarované

pomocí řasení. Na horním kraji této části modelu je opět využit surový okraj usně. Pod kraťasy jsou podvlečeny bílé legíny. Košile je samozřejmě běžně nositelná a snadno kombinovatelná s ostatními součástmi oděvů. Podobně jako kožené kalhotky z podzimní části kolekce, i tyto kraťasy by těžko hledali nositele. Avšak nikdy mne nepřestane překvapovat odvaha některých žen a tak třeba i tento kousek si najde svou majitelku.

Doplňky

Oděvní doplňky, které ráda využívám ve své tvorbě, jsou vždy důležitou součástí oděvního designu. Proto i kolekce „Zahrada“ je doplněna taškami a rukavicemi. Veškeré doplňky barevně i materiálem odpovídají filozofii kolekce a stejně i tvarosloví komunikuje s oděvy. Tašky jsou designově čisté a funkční. Jako materiál jsem si zvolila stříhanou hovězinu určenou především pro výrobu brašen a obuvi. Vzor na této usni je stříhaná srst s hladkými broušenými plochami. Kabely jsou použity především v části kolekce „Léto“ k oděvům ušitým z úpletového hedvábí. Design doplňků je vytvořen přímo na míru kolekce „Zahrada“. Tašky jsou vyrobeny dle mých vlastních návrhů ve firmě Sněžka Náchod.

Obr. 24. Useň použitá na doplňcích

První model tašky odpovídá tvaru klasického psaníčka. Ve vnitřní části jsou však všita poutka, na které lze připnout pásek. Psaníčko pak může sloužit jako kabelka přes rameno, nebo ledvinka. Vzhledem k vybranému materiálu, který je sám o sobě výrazný je psaníčko jednoduché. Galanterie je velmi nenápadná a skrytá. Tento model tašky je velmi praktický. Díky své variabilitě může být nošen jak do společnosti, tak během dne na různé příležitosti.

Druhá taška by mohla sloužit jako taška cestovní. Je to díky jejímu tvaru a velikosti. Opět je designově čistá a minimalistická. Je určena k běžnému dennímu nošení nebo k cestování.

III. PROJEKTOVÁ ČÁST

4 DOKUMENTACE

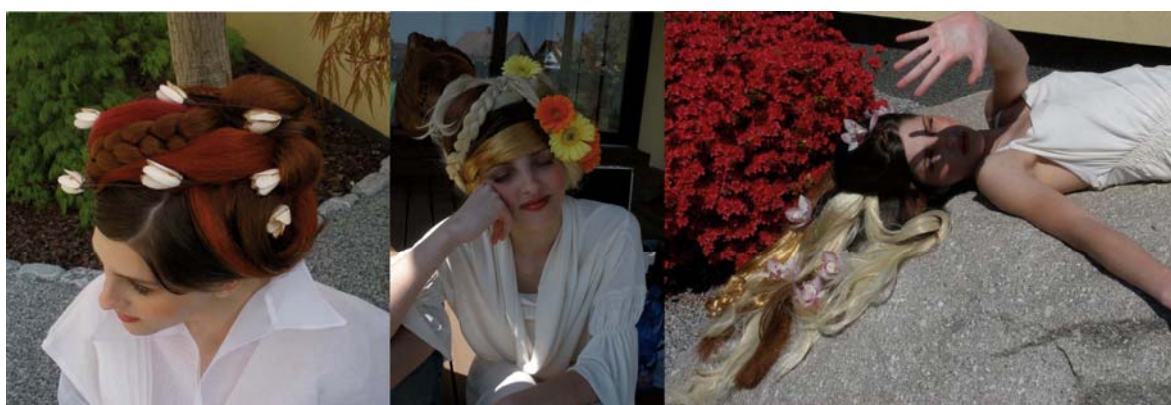
V této části diplomové práce bych ráda představila obrazovou část projektu. A to dokumentaci fotografickou a kresebnou.

4.1 Fotografie a kresby

Fotografie

Na fotografie byl kladen velký důraz a to především z hlediska vytvoření atmosféry daných období a celkové filozofie kolekce. Bylo zde třeba propojit křehkost ženy, poezii, roční období a zahradu, respektive přírodu. Při volbě prostředí, kde bude kolekce nafocena nebylo nejmenších pochyb. Tím nejdokonalejším prostředím pro nafocení kolekce byla japonská zahrada. Autorkou fotografií, která dokonale porozuměla mým myšlenkám, je Veronika Raffajová.

Podstatné bylo i vytvoření účesů a líčení, které je synchronní s celým procesem focení. Každý účes charakterizuje dané roční období. K tomu jsou využity přičesky, květiny a to především jejich barvy. Podzim je laděn do červených odstínů vlasů. Do nich jsou pak zapleteny suché květiny a listy charakterizující atmosféru podzimní zahrady. Do „zimních vlasů“ se zaplétají pírka a chomáče bílé bavlny. Jaro a léto je plné květů a přírodních tónů pramínek vlasů. Styling vytvořila Dominika Okruhlicová a salon Michelangelo.

Obr. 25. Různé typy účesů, styling: Michelangelo

Abych podtrhla filozofii „proměny ženy“, vybrala jsem si na fotografie jednu modelku. Její proměny pak poukazují na již zmíněnou filozofii projektu. Gabriela je typem ženy,

dívky, dítěte. Umí být nevinná, ale i sexy. Dokáže vypadat naivně, ale i dospěle. Smát se a být smutná, sebevědomá a cudná. Být matkou i dítětem. Dokonale ztvárnila v obraze to, jaké ženy jsou.

Obr. 26. Fotograf: Veronika Raffajová

Styling: Dominika Okruhlicová

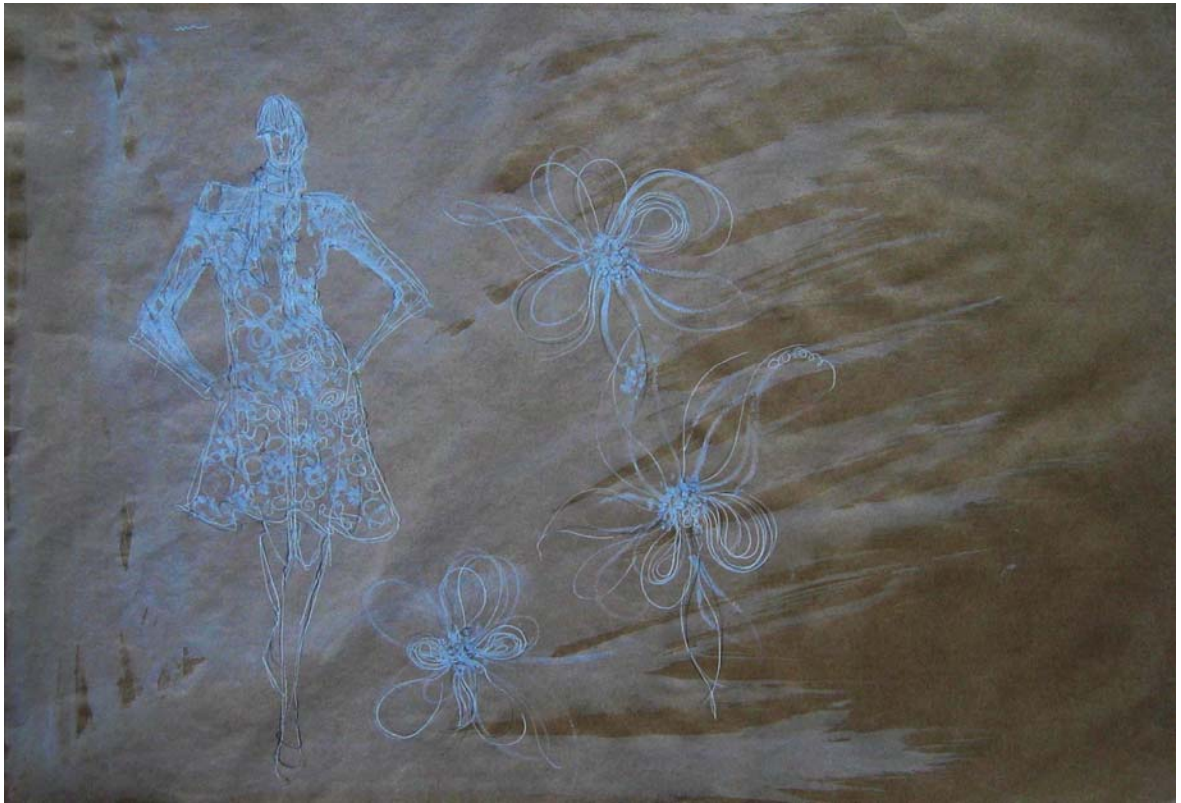
Stejně jako kolekce, tak i tato fotografická část je rozdělena do čtyřech částí-období. Na fotografiích je stále stejná žena, pokaždé však jiná. S jinou náladou, v jiném období, v jiném prostředí...

Z fotografií jsem pak vytvořila katalog v podobě skládacího leporela. Fotografie jsou zde uspořádány dle ročních období. Vrchní desku knihy tvoří japonský tisk s florálním motivem.

Kresby

V módní kresbě jsem pracovala především s akvarelem v kombinaci s tužkou a perokresbou. Jako podkladový papír jsem používala tenký papír s drsnější povrchovou

úpravou nebo výkres se strukturou. V kresbách jsou zakomponovány abstraktní květy prolínající se s figurou. Dále jsem s nimi pracovala v počítači pomocí nascanování a mírných grafických úprav. Do kreseb jsem se snažila dostat atmosféru a koncept celé kolekce, poezii a snovost.

Obr. 27. Kresba s květy

ZÁVĚR

Diplomovou prací jsem se snažila ukázat to, co jsem se za pět let studia v tomto oboru naučila. Měla by představovat nejen mé výtvarné cítění a smysl pro design, ale i schopnost vytvořit takové modely, které budou nositelné a žádané. Jedním ze záměrů bylo vymyslet takovou kolekci, ve které by každá žena našla zalíbení alespoň v jednom modelu.

Dále bych se vrátila ke kvalitě zpracování, materiálům a dobrému řemeslu. Právě na to se opět v dnešní době začíná klást důraz a také na vypracování oděvů jsou kladeny větší nároky. Jistě je to odpověď na vysokou spotřebu. Důležitou a podstatnou část kolekce tedy tvoří tato myšlenka: Modely vypracovat tak, aby mohly konkurovat (jednak v nápaditosti, ale především v kvalitě vypracování a materiálů) většinou nekvalitně zpracované konfekční výrobě.

Ke konečné podobě projektu bych dodala jen to, že mi kromě inspirace ženou dnešní doby pomohlo i všeobecné prostudování kultury japonských zahrad. Vynikající byla spolupráce s fotografkou, která naprosto přesně pochopila filozofii kolekce a tím celou práci svými fotografiemi podpořila. Stejně vynikající byla i komunikace s oběma stylistkami, která tyto fotografie dokonale doplnily účesy a líčením.

V průběhu vytváření kolekce se jednotlivé návrhy, ale i myšlenky měnily, respektive vyvíjeli, ale to je bez pochyby běžné. Na počátku jsem mírně navázala na svou předchozí kolekci. Což jsem si nejprve zcela neuvědomovala, ale při zpětném pohledu to bylo dost znatelné. Je přirozené, pokud člověk vytváří určité projekty, není hned schopen přeskočit k jiné tematice a zcela jinak ji ztvárnit. Další věcí je, že každý tvůrce má svůj styl a rukopis a ten ovlivňuje veškeré jeho dílo. U mne byl tento přestupní můstek v zimní části kolekce Zahrada, kterou jsem utvářela jako první. Nemyslím, že je špatná, je jen trochu jiná a snad trochu strnulá. Ovšem dala mi možnost uvolnit svou ruku a vytvořit tak další části kolekce, které jsou už tvořeny s lehkostí, sebevědomím a jasnou vizí. Rozmanitost a nápaditost kolekce je ale především v jejím vlastním vývoji.

Hodnotným přínosem pro mne samotnou a pro mou následující tvorbu je praktická zkušenost vlastní výroby kolekce. Pokud je designer schopen vytvořit vlastní model dle svého návrhu, obohacuje to vývoj daného modelu, ale i návrháře samotného. Během výroby může do tvarosloví, detailů, velikosti a barev zasahovat podle vlastního uvážení a názoru. Původní návrh totiž nemusí být vždy ten nejlepší.

S tématem „Zahrada“ se mi velmi dobře pracovalo. Díky propojení ročních období , ženy a japonské zahrady se tak podařilo, dle mého názoru, vytvořit velmi poetickou, ženskou a něžnou kolekci. Přes svou poetiku však zůstává reálnou pro dnešní ženu. Je kvalitně zpracovaná a nositelná.

Ženy

Ach jak jsou troufalé

Ty dámy, slečny, ženy, dívky

Jak ladně předvádějí své křivky

Ach jak jsou troufalé

Rozevláté blondýnky

S čelenkou ve vlasech stkvýcí

Tváří jak ozářenou žhnoucí svíci

Rozevláté blondýnky

Zamyšlené brunetky

Za obroučky, brýlí oříšková očka

A pohybem podobným jak kočkám

Zamyšlené brunetky

Pihovaté zrzky

Ten úsměv roztomilosti pln

A vodopády těch kudrnatých vln

Pihovaté zrzky

Och jak kruté jsou

Když se všechny na mne usmívají

Ale pak pohled jímž za mne se dívají

Och jak kruté jsou

Zas je tu jaro

A mne lýtka touhou, po kráse už hoří

Představy, jak ruku ony do vlasů boří

Zas je tu jaro

Jarní vánek večerní

*Rozevlaje lemy šatů a vlasy blondáté
Květiny v rukou jejich, od stonku uťaté
Jarní vánek večerní*

Knihu dovřou

*Prve oči, pak z pod stolu svou tašku zvedají
Sic úsměv však k odchodu se mají
Knihu dovřou*

Slunce pálí

*A vystříbří ty krásné pihy na nose
Sám sebe daruji na stříbrném podnose
Slunce pálí*

Však jsem zas sám

*Rozevláté, zamyšlené i roztomilé dámy
Zas uléhají do lože jejich z cizími pány
Však jsem zas sám*

Zas je tu jaro

*A mne lýtka touhou, po kráse už hoří
Představy, jak ruku ony do vlasů boří
Zas je tu jaro*

Mám už jich...

*I Dentista můj, jak ten by se divil
Jak chrup svůj tím vším jsem naplnil
Mám už jich...*

(Autor: Arthur Rimbaud)

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Kniha: Japonské zahrady

Autor: Gunter Nitschke

Nakladatelství: Slovart

Rok vydání: 200709

ISBN: 80-7209-892-6

EAN: 9788072098927

Kniha: Boží člověk Issa – výběr z haiku Kobajaši Issy

Autor: Kobajaši Issa

Nakladatelství: Dharmagaia

Rok vydání: 2006

ISBN: 80-86685-27-6

EAN:9788086685274

Internetové stránky: http://www.japonsko.tnet.cz/zahrady_02.htm

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Haiku>

<http://www.hinduismus.cz>

<http://basne.cz>

<http://zen-buddhismus.cz/>

<http://liter.cz>

SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obr. 1. Japonská zahrada na podzim*
- Obr. 2. Souznění pravého úhlu a přírody*
- Obr. 3. Tori – brána vedoucí do šintoistické svatyně*
- Obr. 4. Japonská zahrada s kameny v jezírku*
- Obr. 5. Zahrada Ryoanji v Kjóto*
- Obr. 6. Budha Amida*
- Obr. 7. Japonská zahrada s mostem*
- Obr. 8. Čínská krajinomalba*
- Obr. 9. Japonská čajová zahrada*
- Obr. 10. Jaro, léto, podzim, zima...*
- Obr. 11. Zahrada na jaře*
- Obr. 12. Zahrada v létě*
- Obr. 13. Zahrada na podzim*
- Obr. 14. Zahrada v zimě*
- Obr. 15. Ručně vytvořená krajka pomocí perforace*
- Obr. 16. Pletenina (příčná vlna s ažurou)*
- Obr. 17. Řasení na hedvábném úpletu*
- Obr. 18. Barevnost kolekce*
- Obr. 19. Vrstvení hedvábné organzy (8 vrstev)*
- Obr. 20. Šaty z hedvábného úpletu I*
- Obr. 21. Šaty z hedvábného úpletu II*
- Obr. 22. Pletený svetr (oboustranná příčná vlna)*
- Obr. 23. Kožená sukně s perforací*
- Obr. 24. Useň použitá na doplňcích*

Obr. 25. Různé typy účesů, styling: Michelangelo

Obr. 26. Fotograf: Veronika Raffajová, Styling: Dominika Okruhlicová

Obr. 27. Kresba s květy

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Zahrada v zimě – U jezera

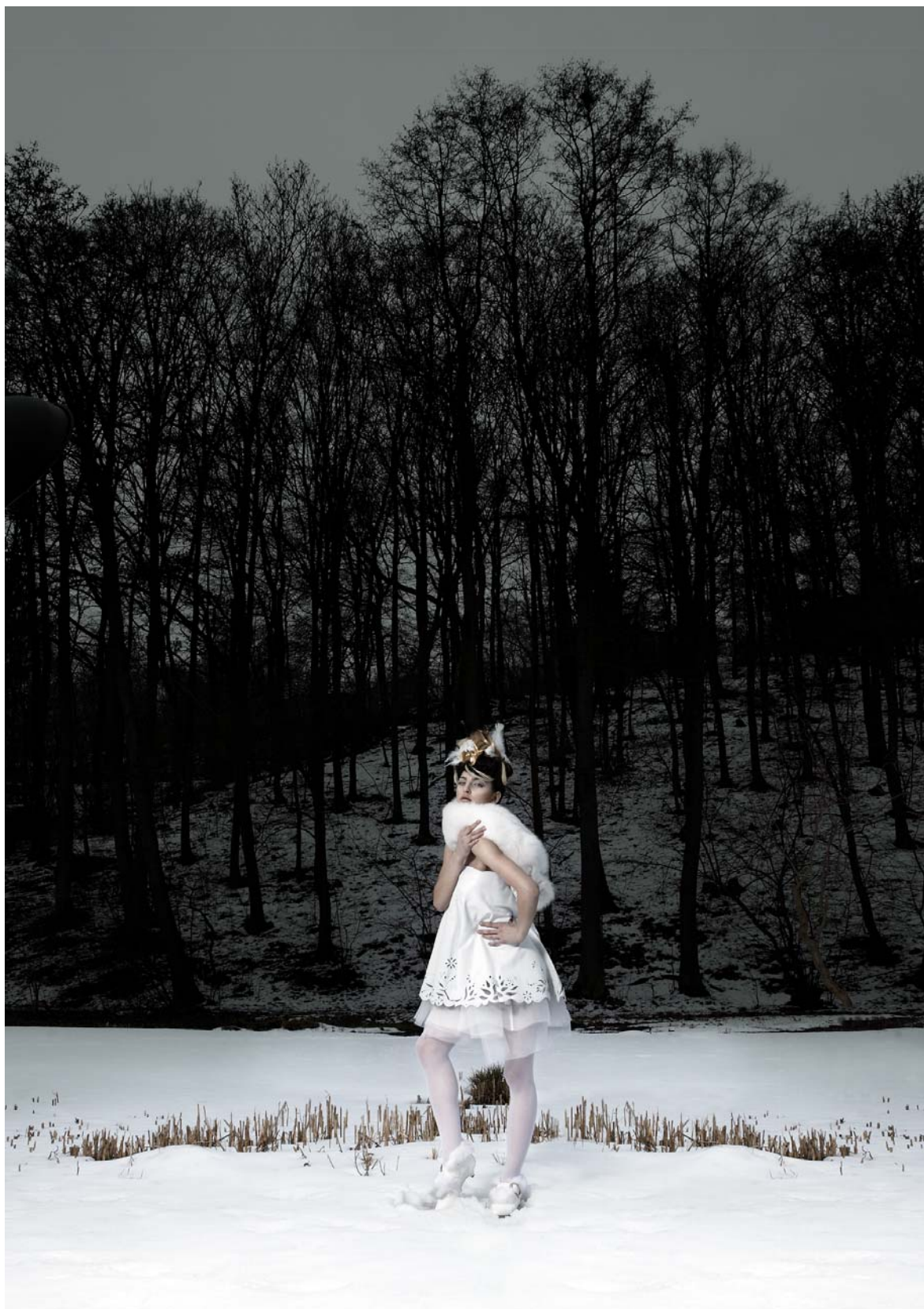
Příloha P II: Zahrada v zimě – Ve stromech I

Příloha P III: Zahrada v zimě – Na stráni I

Příloha P IV: Zahrada v zimě – Ve stromech II

Příloha P V: Zahrada v zimě – Na stráni II

PŘÍLOHA P I: ZAHRADA V ZIMĚ – U JEZERA

Příloha P II: ZAHRADA V ZIMĚ – VE STROMECH I

Příloha P III: ZAHRADA V ZIMĚ – NA STRÁNI I

Příloha P IV: ZAHRADA V ZIMĚ – VE STROMECH II

Příloha P V: ZAHRADA V ZIMĚ – NA STRÁNI II

